

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Fundamenta sententiæ negantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

21. Ratio, cur dari possit pura omisso peccaminosa, non autem meritoria.
22. Non datur pura omisso indifferens in individuo.
23. Non sequitur, quod Angelus potuisset in primo instanti peccare per puram omissionem.
24. Voluntas per puram omissionem mutat ultimum finem negativè & interpretativè, & ipsa mutatur theologicè non physicè.
25. Exponitur auctoritas S. D. de actu remoto & intellectus.
26. Exercitium vitale morale potest esse sine actu.
27. Imò non omne exercitium libertatis est vitale.
28. Voluntas per puram omissionem moraliter transiit ab actu primo ad actum secundum.
29. Non omne voluntarium positivè procedit à voluntate.
30. Quomodo in purà omissione voluntas se habeat humano modo.

§. I.

Exponitur status questionis.

Adem quæstio proponi solet his terminis: Etrum dari possit pura omisso libera sine omni voluntatis actu? Ubi

Suppono primò. Non posse dari puram omissionem liberam & voluntariam absque omni actu intellectus: nam ubi nulla est cognitio finis, ibi non est voluntarium. Et ubi non est propositio indifferens, ibi non est liberum: sed ubi nullus est actus intellectus, ibi neutrum reperitur ergo.

Suppono secundò. Posse dari in voluntate puram omissionem alicujus, vel omnis actus, quæ sit merè negativa, nec proinde voluntaria: quando nimirum nullum objectum vel prosequendum vel fugiendum voluntati proponitur veluti quotidianæ experientia in amentibus & dormientibus testatur.

Suppono Tertio. Non posse voluntatem esse liberè & privativè suspensam ab omni actu circa omnia objecta collectivè sumpta: Nam ad hoc requireretur, ut voluntas præsuppositivè esset in actu primo proximo constituta ad eligendos omnes actus circa omnia objecta collectivè: sed hoc est impossibile; cum nec intellectus omnia illa objecta possit simul proponere.

Suppono quartò. Triplici modo posse aliquem actum cum omissione conjungi. Primò, ut actu interiori voluntatis directè tendat in omissionem, v. g. ut instante præcepto audiendi Sacrum, dicat: Volo omittere Sacrum. Secundò, ut voluntariè ponatur actus exterior, ex quo prævidet aliquis fecuturam omissionem actus præcepti, quamvis ille actus exterior non comitetur, sed antecedit omissionem: e. g. si quis in suò documentū protrahat potum, lulum, studium &c. ex quo prævidet, se deinde matutino tempore, quo Sacrum deberet audire, non evigilaturum. Tertio, ut voluntariè ponatur actum, qui simul est impossibilis cum auditione Sacri: v. g. ut studeat, ludat, &c. quo tempore scit, aut posset & deberet scire, se esse obligatum ad audiendum Sacrum. Primo modo omisso est directè & immediatè in se vo-

R. P. Mezger, Theol. Schol., Tom. II,

luntaria. Secundo modo est mediatè voluntaria & in causâ. Tertio modo est indirectè vel etiam interpretativè voluntaria.

Nullum ex tribus prædictis modis esse determinatè necessarium, & quemlibet ad voluntariam omissionem sufficere in comperto est: Controverfia tamen est, an voluntas aliquando, proposita sibi per intellectum facultatè & obligatione exercendi aliquem actum, illum purè mittendo, & nullum alium actum ponendo, qui sit directè vel indirectè causa vel occasio illativa ejusmodi omissionis (quamvis aliquem actum merè per accidens & concomitanter se habentem fortè conjungat) tamen voluntariè illum actum omitat, sicque peccaret peccato omissionis saltem interpretativè voluntario, e. g. si quis sacerdos videns hominem submergi cogitet de impetrendâ absolutione, & tamen nec velit nec nolit illum absolvere, sed supposito utroque actu simpliciter omitat absolutionem, sitne hæc omisso voluntaria? In hujus quæstionis resolutione quia reperiuntur Thomistæ Thomistis contrarij. Pro negativa stant Philippus à S. Trinitate, Jo. à S. Th. Gonet, Salmanticæ. Magnificus P. Petfchacher in Thef. de act. hum. Th. II. cum Mag. Sent. Bonav. Capreolo, quæ & mihi placuit in Thef. de Act. hum. c. 3. §. 2. Affirmativam tuerent Medina, Sylvius, Curiel, Corneo, Godous hic dist. 21. §. 2. Illustr. Redinus q. 3. a. 7. Controv. 5. Eandem tenent Durandus, Marfillius, Suarez, Valentia, I-fambertus q. 71. disp. 6. a. 2.

§. II.

Fundamenta sententiæ negativæ.

Sententiæ negans possibilitatem puræ omissionis liberæ nicitur primò auctoritate D. Th. inf. q. 71. a. 5. dicentis: Si in peccato omissionis consideretur id, quod per se pertinet ad rationem peccati, sic aliquando est omisso absque omni actu tam exteriori, quam interiori: si verò in peccato omissionis intelligantur etiam cause, vel occasiones omitteudi, sic non est omisso absque aliquo actu. Ubi sensus est, quod licet omisso quæ talis, & ex natura omissionis, non requirat aliquem actum, quasi constitutum sui, sic enim formaliter est carentia actus, tamen ex parte operantis, & quatenus ipsi voluntaria requirat aliquem actum, qui saltem sit causa vel occasio ipsius: sicut multa alia non possunt poni sine altero, quod tamen non est de intrinseca essentia ipsius, uti volitio poni non potest sine voluntate, essentia sine existentia &c. Sic ipse claris verbis exprimit q. 2. de malo a. 1. in c. loquens: Per se loquendo potest esse aliud peccatum, ad quod non requiritur aliquis actus, qui sit de essentia peccati. Si autem consideretur id, quod requiritur ad peccatum, ut causa peccati, sic oportet, quod ad quodlibet peccatum etiam omissionis aliquis actus requiratur, &c. Ad hoc ergo, quod omisso sit peccatum, requiritur quod omisso causetur ex aliquo actu voluntario.

Probatur secundò ratione. Exercitium vitale non potest esse sine omni actu; sed libera omisso includit exercitium vitale; ergo includit aliquem

quem actum. Major probatur, quia exercitium vitale essentialiter est motus ab intrinseco: motus autem ab intrinseco non est sine aliquo actu voluntatis. Minor etiam probatur: exercitium libertatis formaliter est exercitium vitale: sed libera omisso est exercitium libertatis. Ergo. Major probatur: potentia formaliter libera est potentia formaliter vitalis: ergo & exercitium potentia formaliter libera est exercitium formaliter vitale.

Nam potentia specificantur & denominantur ab actibus; ideò si actus & exercitium potentia libera non esset formaliter vitale, etiam potentia formaliter libera non esset, & denominaretur formaliter vitalis. Antecedens verò ex hoc constat, quòd libertas sit perfectio, & proprietas vitæ, essentialiter includens & supponens vitam, seu potentiam sese movendi ab intrinseco.

Confirm. Si voluntas in actuali exercitio suæ libertatis esset suspensa ab omni actu, haberet se modo mortuo; sed hoc est absurdum, seq. prob. Si voluntas non vivat in actu primo, etiam habet se modo mortuo in actu primo: ergo si non vivat in actu secundo, habebit se modo mortuo in actu secundo: Atqui non vivit in actu secundo, sine omni suo motu & actu, cum vivere vitæ secundæ sit moveri ab intrinseco, ergo.

Neque dicas. Puram omissionem esse exercitium libertatis non physicum, sed morale: ideòque non necessario includere actum vel motum vitæ. Nam *contra* est, quòd implicat esse exercitium vitale, quod non sit physicum: cum vita sit per essentiam perfectio physica: sed exercitium libertatis, sive sit contrarietatis, sive contradictionis, semper est exercitium vitale: ergo semper est exercitium physicum. Minor probatur: libertas in actu primo sive sit contrarietatis, sive contradictionis, semper est perfectio vitalis: ergo etiam libertas in actu secundo, sive exercitium illius, semper est exercitium vitale.

8. Probatur Tertio. Ratione S. D. insinuata in cit. q. de malo. Ut omisso fiat in actu secundo voluntaria, & peccaminosa omissi, necesse est aliquid assignari, per quod omisso ex voluntaria in potentia fiat voluntaria in actu, & ipsa voluntas ab actu primo & potentia omissi intrinsecè transeat ad actum secundum omissi: sed hoc aliud esse non potest, quàm actus voluntatis: ergo. Min. probatur: nam, quicquid extrinsecum assignaveris, non sufficit ad voluntarium, cum voluntarium essentialiter requirat causam intrinsecam. Quicquid autem est intrinsecum, illud aequè adfuit in actu primo, nempe propositio indifferens in intellectu, & voluntas suspensa ab actu.

9. Probatur quarto. Omne voluntarium debet à voluntate positivè procedere: sed pura omisso sine omni actu non potest à voluntate procedere, ergo. Min. probatur. Nihil potest à voluntate procedere, nisi voluntas ad hoc ipsum sit inclinata & determinata à suo adæquato objecto; neque enim ulla potentia fertur extra suum objectum: sed voluntas sine omni suo actu non potest esse ab objecto suo adæquato & specificativo determinata, ergo. Min. probatur. Voluntatis objectum adæquatum est bonum & finis, sed

hic non trahit & determinat voluntatem sine suo actu: tum quia causalitas finis est appeti, & in multorum Thomistarum sententiâ est ipse actus amoris; tum quia non potest intelligi voluntatem immutari & trahi à fine, sine intrinsecè & passivâ immutatione sui, ergo.

Confirmatur. Voluntas nunquam refugit malum ex motivo retrahente nisi in virtute boni retrahentis per amorem sui: Atqui omisso voluntaria est quadam fuga actus præcepti propositi sub motivo retrahente; v. g. omisso sacri est fuga ipsius quatenus impediens actum studij, iustis &c. Ergo præsupponit amorem boni, quia proposito est affectus erga studium, iustum &c.

§. III.

Objectiones solvuntur.

Objicies primò è S. Script. ubi Luc. 14. in-
putatur peccatum scienti bonum facere, &
non facienti. Adeòque significatur omissionem
actus conjunctam cum advertentia, esse sufficienter
voluntariam.

Secundo auctorit. S. D. 2. 2. q. 79. a. ult. ad ult.
& pluribus locis dicentis, quòd aliquod peccatum
possit esse absque omni actu.

Respond. ad 1. Eo loco, & similibus signifi-
cari, quòd ratio peccati, propter quod aliqui pe-
niuntur, consistat in omissione boni, non autem,
quòd illa omisso sit absque omni actu.

Ad secundum quoque dico, S. Doctoris me-
tem esse, peccatum omissionis, secundum id,
quod in peccato per se consideratur, esse sine ac-
tû: non autem secundum ea, quæ per modum
causæ, vel occasionis etiam per accidens conjun-
cta in peccato omissionis spectantur: quo modo
S. Doctor se ipsum exposuit *loc. sup. cit.*

Objicies ex ratione primò. Quod libertas im-
mediatè respicit pro suo extremo, potest esse
exercitium libertatis; sed libertas contradic-
tionis pro suo extremo immediatè respicit puram
omissionem; ergo. Minor probatur. Libertas con-
tradictionis respicit contradictorie opposita, sicut
libertas contrarietatis respicit contrarie opposi-
ta: sed contradictorie opposita sunt actus & ejus
pura omisso, sive agere & non agere: ergo li-
bertas contradictionis pro suo altero extremo re-
spicit puram omissionem.

Respond. negando minorem, & ad ejus pro-
bationem dist. min. Contradictione opposita
sunt actus & ejus pura omisso, quæ sit pura omis-
sio respectu omnis actus, nego: respectu deter-
minati actus & objecti, concedo minorem: & si-
militer distincto consequente, nego contrarietatem.
Rursus, Contradictorie opposita, quæ respiciuntur
à libertate contradictionis, sunt agere & non
agere, prout non agere dicit negationem omnis
actus, nego: prout dicit negationem alicujus de-
terminati actus, concedo. Ratio est dicta est,
quia voluntas libera respicit suum exercitium,
prout natum est causari & egredi ex voluntate:
sed negatio vel omisso actus non est nata & apta
causari à voluntate, nisi ratione alicujus actus,
& quatenus omisso actui determinato, non qua-
tenus omni actui voluntatis opponitur. Ergo
etiam ut sic à libera voluntate respicitur.

Objicies secundò. Voluntas creata à nullorum
objecto